

M. Przybyłowski

Profilaktyczna działalność adwokata
: [recenzja artykułu A. Bojkowa
opublikowanego w czasopiśmie
"Sowietskaja justicya", 1967, nr 16]

Palestra 12/2(122), 78-80

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Profilaktyczna działalność adwokata

W nrze 16 z sierpnia 1967 r. czasopisma „Sowietskaja justycija” ukazał się artykuł A. Bojkowa pt. „Profilaktyczna działalność adwokata”.

Na wstępie autor artykułu zaznacza, że przepisy o adwokaturze Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Radzieckiej zawierają postanowienia, według których prezydya kolegiów adwokackich mają obowiązek badać i wyciągać na podstawie posiadanych materiałów wnioski o przyczynach przestępczych zjawisk i naruszania praworządności oraz zgłaszać odpowiednie propozycje organizacjom państwowym i społecznym.

Analogiczna norma znajduje się również w przepisach o adwokaturze innych republik związkowych.

Autor artykułu zatrzymuje się tylko na najbardziej rozpowszechnionych formach profilaktycznej działalności adwokatów, mianowicie na udziale ich w resocjalizacji skazanych, na ujawnianiu i usuwaniu okoliczności sprzyjających popełnianiu przestępstw w okresie sprawowania obsługi prawnej organizacji państwowych i społecznych, na badaniu przyczyn przestępstw na podstawie materiałów zdobytych w praktyce adwokackiej.

Wychowawcza akcja adwokatów w stosunku do osób skazanych ma na celu zapobieganie popełnianiu przez te osoby ponownych przestępstw. Najczęściej chodzi tu o przestępców nieletnich skazanych na kary nie związane z pozbawieniem wolności. Kontrola nad ich zachowaniem się wykonywana jest w drodze systematycznych spotkań i rozmów z nimi, nawiązywania kontaktów z rodzicami i krewnymi nieletniego, ze szkołą oraz z kolektywem zakładu, który przyjął za niego odpowiedzialność. Nierzadkie są też przykłady patronatu adwokatów nad osobami przebywającymi na koloniach.

Wskazane wyżej formy profilaktycznej akcji adwokatów są skuteczne. Na przykład w niektórych rejonach nie zdarzają się wypadki ponownych przestępstw popełnianych przez osoby skazane na kary nie połączone z pozbawieniem wolności, a nad sprawowaniem się których pełnią kontrolę ich obrońcy.

Resocjalizacja wyrostków to proces skomplikowany, wymagający pedagogicznego taktu i długiego czasu. Umiejętność ujawnienia indywidualnych właściwości i skłonności nieletnich nierzadko staje się decydującym warunkiem powodzenia pracy wychowawczej.

Niestety — stwierdza dalej autor artykułu — nie we wszystkich kolegiach adwokackich praca ze skazanymi wykonywana jest w sposób prawidłowy. Zdarzają się wypadki formalizmu dyskredytujące samą ideę zapobiegania przez adwokatów recydywie przestępstw. Są kolegia, w których praca w tej dziedzinie sprowadza się tylko do tego, że niektórzy adwokaci zwracają się okresowo z zapytaniami do organizacji, w których pracują byli podsądni, odbywają rozmowy z rodzicami nieletnich, a niekiedy zapraszają nieletnich na rozmowy do zespołów adwokackich. Ponadto akcja ta prowadzona jest od wypadku do wypadku i — jak uczy doświadczenie — celu swego nie osiąga, gdyż niektórzy podopieczni na nowo popełniają przestępstwa.

Wychowawcza działalność adwokatów nie powinna być natrętna, ale taktowna. Adwokaci powinni pozostawać w kontakcie z organizacjami społecznymi, którym ta działalność została powierzona. W żadnym razie nie może się ona sprowadzać do pytań o charakterystykę i prowadzenie się skazanych.

Związek z organizacjami społecznymi urzeczywistnia się przez udział adwokatów w pracy sądów koleżeńskich, komisji do spraw nieletnich, komisji praworządności socjalistycznej itp., którym przypaść powinna koordynująca rola w akcji zapobiegania przestępczości, resocjalizacji skazanych i w zatrudnieniu osób skazanych po odbyciu przez nie kary.

Następnie autor omawia zadania stojące w tej dziedzinie przed adwokatami-radcami prawnymi, którzy w RSFRR obsługują w chwili obecnej 11 tysięcy przedsiębiorstw, instytucji, sowchozów i kołchozów. Praca w charakterze radcy prawnego daje adwokatom szerokie możliwości zapoznania się z warunkami produkcyjnej działalności kolektywu, z sytuacją w dziedzinie dyscypliny pracy, z ochroną i wykazem wartości materialnych oraz formami dokumentacji. Ujawnienie materiałów o przestępczych działaniach niektórych pracowników przedsiębiorstwa daje adwokatowi możliwość wykrycia okoliczności sprzyjających popełnianiu przestępstw oraz ustalenia najskuteczniejszych dróg wiodących do ich usunięcia.

Opracowując materiał niezbędny w wytaczanych powództwach, uczestnicząc w rozpatrywaniu przez sądy konfliktów w dziedzinie pracy, występując w arbitrażu w sprawach przedsiębiorstwa — adwokat ma wielkie możliwości ustalenia przyczyn konfliktów, warunków ułatwiających popełnienie naruszenia prawa oraz niedomagań w działalności przedsiębiorstw czy organizacji.

Należyte wypełnianie przez adwokata jego zawodowych i społecznych obowiązków może bardzo skutecznie działać w zapobieganiu przestępczości. Twierdzenia swe autor artykułu ilustruje szeregiem przykładów z różnych części Kraju Rad.

Dalsza część artykułu poświęcona jest roli adwokata przyjmującego klientów w zespole adwokackim. Zagadnienia prawne, o których wyjaśnienie zwracają się klienci, są bardzo różnorodne. Większość z tych zagadnień dotyczy konfliktów rodzinnych, lokalowych i z dziedziny pracy, znacznie zaś mniej bezpośrednio spraw karnych. Udzielając jednak porady, adwokat wyjaśnia niekiedy okoliczności faktyczne świadczące bądź o popełnieniu przestępstwa (chuligaństwo, groźba, zabójstwo, samowola, wymuszanie łapówki itd.), bądź o przestępstwie, które może być popełnione. Reakcję adwokata w takich wypadkach określają dwa czynniki: wiarygodność informacji i stopień społecznego niebezpieczeństwa popełnionego lub przygotowywanego przestępstwa.

Informacje o okolicznościach sprzyjających popełnianiu przestępstw uzyskiwane przez adwokatów przy przyjmowaniu klientów w zespołach, przy obsłudze prawnej przedsiębiorstw oraz przy prowadzeniu spraw cywilnych i karnych stanowią materiał dla uogólnień dokonywanych przez zespoły i prezydja kolegiów.

Wnioski zgłaszane przez zespoły adwokackie i prezydja kolegiów organizacjom państwowym i społecznym, wpływające z ujawnienia przyczyn i warunków sprzyjających popełnianiu przestępstw, mają doniosłe znaczenie profilaktyczne. Wnioski te są często przedmiotem obrad rad rejonowych, które na ich podstawie podejmują skuteczne środki walki z przestępczością.

Liczne zespoły adwokackie prowadzą też działalność profilaktyczną wspólnie z sądami ludowymi.

Artykuł swój kończy A. Bojkow stwierdzeniem, że w tej profilaktycznej akcji adwokatów są jeszcze niedomagania. Dlatego też w celu podniesienia skuteczności tej akcji jest rzeczą niezbędną badać i popularyzować doświadczenia w tej nowej postaci działalności adwokatury.

Opracował adw. M. Przybyłowski

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Uchwała protestacyjna w sprawie Reinefartha

(uchwała Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 11 stycznia 1968 roku)

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej powzięło następującą uchwałę:

Adwokatura polska przyjęła z najwyższym niepokojem i oburzeniem wiadomość o wpisaniu b. SS-Gruppenführera i generała policji Heinza Reinefartha na listę adwokatów przy sądach w Westerland i Flensburgu w Niemieckiej Republice Federalnej.

Heinz Reinefarth odpowiedzialny jest za śmierć wielu tysięcy obywateli polskich w okresie powstania warszawskiego, za likwidację getta łódzkiego, spalenie żywcem więźniów w Żbikowie i Radogoszczy, wysiedlenie i mordy ludności cywilnej w Poznańskim oraz za szereg innych zbrodni.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej w imieniu całej adwokatury polskiej w sposób jak najbardziej kategoryczny protestuje przeciwko bezprzykładnej i prowokacyjnej decyzji ministra sprawiedliwości w Szlezwiku-Holsztynie i domaga się niezwłocznego jej uchylenia.

Żądamy wznowienia śledztwa przeciwko Reinefarthowi i domagamy się, aby znalazł się on przed sądem nie w roli adwokata, lecz jako jeden z głównych przestępców hitlerowskich z okresu II wojny światowej, oraz aby poniósł karę odpowiadającą ogromowi jego zbrodni.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, powołując się na to, że w szeregach adwokatury — bez względu na różnice ustrojowe i polityczne — nie mogą się znaleźć ludzie, na których ciąży zarzut dopuszczenia się najcięższych zbrodni przeciwko ludzkości, apeluje do wszystkich instytucji i organizacji adwokackich oraz do wszystkich związków adwokatów na całym świecie o przyłączenie się do tego protestu.